

Gevlekte Amerikaanse rivierkreeft (*Orconectus limosus*)

Foto: Bram Koese

Bron: [Nederlands soortenregister](#)

De [geflekte Amerikaanse rivierkreeft](#) is een relatief klein soort kreeft, met een lengte (exclusief scharen) van maximaal 12 cm. De kreeft heeft een veldje stekels op de 'wang'. Recent vervelde dieren hebben wijnrode vlekken op het achterlijf. Deze vlekken kunnen donkerder worden en dan lijkt de gevlekte Amerikaanse rivierkreeft sterk op de inheemse Europese rivierkreeft.

Aanwezigheid en effect in Europa

Stand van zaken in 2018: de gevlekte Amerikaanse rivierkreeft is wijd verspreid in Europa, o.a. in Nederland, België, Oostenrijk, Verenigd Koninkrijk, Frankrijk, Duitsland, Italië, Letland, Litouwen en Polen. De gevlekte Amerikaanse rivierkreeft kan zich vestigen in heel Europa.

Effect op biodiversiteit / ecosysteem

De gevlekte Amerikaanse rivierkreeft was de eerste uitheemse rivierkreeft in Nederland die de kreeftenpest heeft meegebracht. De kreeft is zelf niet gevoelig voor deze schimmel, maar de tegenwoordig zeer zeldzame inheemse rivierkreeft wel. Dit heeft geleid tot het bijna uitsterven van de inheemse rivierkreeft. Samen met de Californische rivierkreeft vormt de zeer talrijke aanwezigheid van de gevlekte Amerikaanse rivierkreeften in Europa nog altijd een grote belemmering voor het herstel van de inheemse rivierkreeften.

Deze en andere uitheemse rivierkreeftsoorten vreten onderwaterplanten en maken ze kapot. Dit heeft negatieve gevolgen voor inheemse soorten die afhankelijk zijn van deze planten, zoals diverse soorten vissen, amfibieën (in stilstaande wateren), kevers en vogels die broeden in waterplantenvegetaties. Deze negatieve effecten treden waarschijnlijk niet op grote schaal, maar vooral lokaal op.

Door de graaf- en graasactiviteiten van de kreeften raakt het water troebel en komen er veel meer voedingsstoffen (nutriënten) in het water. Dit is zeer ongewenst in wateren die juist helder moeten zijn. De kreeften kunnen ook sommige natuurherstelprojecten belemmeren. Door het vreten en kapotmaken van waterplanten zorgen de uitheemse rivierkreeften ervoor dat veenvorming moeizamer optreedt.

Effect op ecosysteemdiensten^[2]
Er zijn geen effecten bekend.

Overige effecten

Er is geen effect bekend op de volksgezondheid, de kreeftenpest is niet gevaarlijk voor mensen. Kreeften kunnen op land lopen en in tuinen, speelplaatsen en zelfs in huizen komen. Dit kan overlast opleveren.

De kreeften graven holen in de rivieroeveren. Dijken kunnen beschadigd worden. De graafactiviteiten van de gevlekte Amerikaanse rivierkreeft vormen een potentiële schadepost voor boeren en waterschappen als oevers en beschoeiingen worden aangetast. Ook de visserij kan schade ondervinden doordat ze aas stelen, gevangen vissen eten en vistuig beschadigen. Ook is er tijdverlies door sorteren van vis en kreeften. Een positief effect is dat uitheemse rivierkreeften op vooralsnog beperkte schaal commercieel worden bevestigd.

Deze effecten waren aanleiding voor plaatsing van deze soort op de Unielijst van [EU-verordening 1143/2014](#).

Bron: [Europese risicobeoordeling](#)

Aanwezigheid en effect in Nederland

Stand van zaken in 2018: de gevlekte Amerikaanse rivierkreeft is in de 19^e eeuw in Duitsland gekomen en heeft zich verspreid naar Nederland. Deze soort is ook herhaaldelijk uitgezet.

Effect op biodiversiteit / ecosysteem
Zie onder 'Europa'.

Effect op ecosysteemdiensten^[2]
Zie onder 'Europa'.

Overige effecten

De kreeften graven holen in de rivieroeveren. Dijken kunnen beschadigd worden. Er zijn echter geen bewijzen dat dit in Nederland tot problemen heeft geleid.

Wet- en regelgeving

[EU-verordening 1143/2014](#)

De gevlekte Amerikaanse rivierkreeft staat sinds augustus 2016 op de Unielijst van invasieve exoten. Een soort die op de EU-lijst staat mag o.a. niet meer worden verhandeld en gehouden als huisdier. Verder geldt voor lidstaten de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen, te verwijderen, of als dat niet lukt, zodanig te beheren dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen. In de beheersaanpak in Nederland blijft (commerciële) bevissing en transport van levende kreeften voor consumptie mogelijk. Dit is vastgelegd in de [Vrijstelling](#) bevissing Chinese wolhandkrab en uitheemse rivierkreeften. Hierbij gelden wel voorwaarden. Zo moet voorkomen worden dat dieren zich kunnen voortplanten, ontsnappen en verspreiden tijdens de bevissing, de opslag, de handel, het transport, het houden en het gebruik van de betrokken dieren.

Wat te doen?

Particulieren en dierentuinen die deze soort al als huisdier in bezit hadden voordat de EU-lijst van kracht werd, mogen de dieren blijven houden totdat ze een natuurlijke dood sterven. Voorwaarden zijn wel dat de dieren niet kunnen ontsnappen en dat men zorgt dat ze zich niet kunnen voortplanten.

Meer info over de gevlekte Amerikaanse rivierkreeft

Oorsprongsgebied

De gevlekte Amerikaanse rivierkreeft komt oorspronkelijk uit Noord-Amerika.

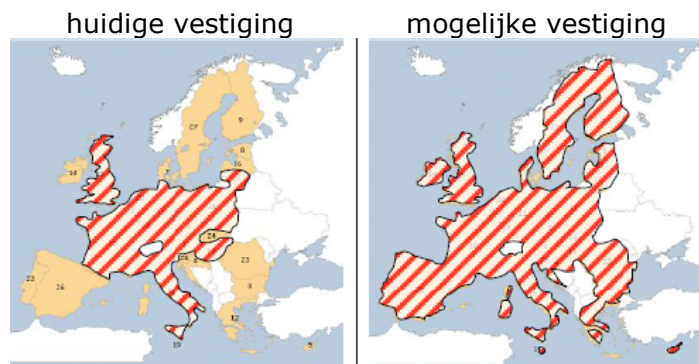
Habitat

De gevlekte Amerikaanse rivierkreeft is een tolerante kreeft die zich kan vestigen in een groot aantal habitats. De kreeft heeft een voorkeur voor grote, turbulente en voedselrijke wateren, zoals de grote rivieren, kanalen, petgaten en zandwinplassen. Ze komen ook voor in het habitat van de inheemse rivierkreeft: beken in het zuiden en oosten van het land. Ze komen niet voor om brak water en ook niet in water met een pH lager dan 5.5.

Introductieroute Europa

De gevlekte Amerikaanse rivierkreeft is vroeger geïmporteerd voor consumptie. Tegenwoordig wordt alleen het vlees geïmporteerd. De gevlekte Amerikaanse rivierkreeft wordt nauwelijks verhandeld, waarschijnlijk vanwege de geringe omvang, waardoor deze soort voor consumptie minder gewild is. In zowel Frankrijk als Duitsland is deze kreeft uitgezet voor consumptiedoeleinden, wat de basis is geweest voor de kolonisatie van grote delen van Europa. Een andere mogelijke introductieroute is de handel in aquariumsoorten, de omvang van de handel is beperkt.

Aanwezigheid in de EU

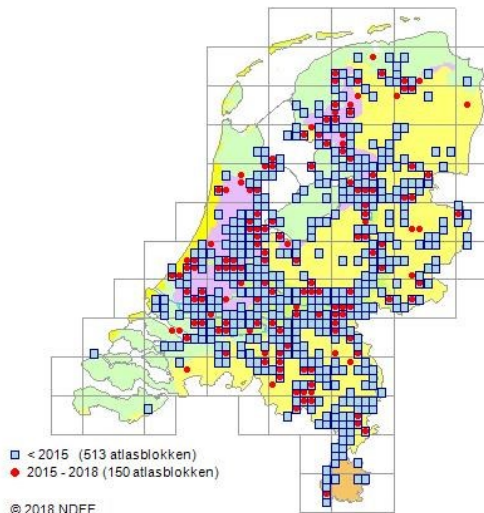
Introductieroute Nederland

De gevlekte Amerikaanse rivierkreeft is op eigen kracht vanuit Duitsland Nederland binnengekomen. De kreeft lijkt zich vanuit de grote rivieren grotendeels op natuurlijke wijze door Nederland te hebben verspreid. Verder vindt verspreiding plaats door bewuste uitzetting en in het verleden ook door onbewuste uitzetting door verwarring met de bedreigde inheemse rivierkreeft. Door baggerwerkzaamheden kunnen de kreeften ook worden verspreid.

Aanwezigheid in Nederland

Stand van zaken in 2018: de kreeft is wijdverspreid over Nederland.

Eerste waarneming in de Nederlandse natuur: 1968

Verspreiding van gevlekte Amerikaanse rivierkreeft. Bron: verspreidingsatlas.nl

Kans op introductie, vestiging en verspreiding

Sinds 2010 is het in Nederland verboden de gevlekte Amerikaanse rivierkreeft uit te zetten in binnenwateren. De kans op introductie in Nederland is verder verminderd sinds de plaatsing op de EU-lijst in 2016.

De gevlekte Amerikaanse rivierkreeft heeft zich al gevestigd in Nederland. De berekende snelheid waarmee een populatie uitbreidt is 5 km/jaar (naar 1 richting). Het is de meest voorkomende uitheemse rivierkreeft. De gevlekte Amerikaanse rivierkreeft verplaatst zich vooral via water, nauwelijks over land.

Risicobeoordeling

[Risicobeoordeling voor Nederland](#)

[Europese risicobeoordeling](#)

Bronnen:

[Soes, D.M. en B. Koese, 2010. Invasive crayfish in the Netherlands: a preliminary risk analysis. Stichting EIS en Bureau Waardenburg. Rapportnummer EIS2010-01](#)

[Europese risicobeoordeling](#)

[Nederlands soortenregister](#)

verspreidingsatlas.nl

EU-factsheet

Laatste update: 21-03-2018